

Bvd in de tang

Op zoek naar bvd-dragers tijdens het inbrengen van oormerken

Bvd is een sluimerende ziekte die op ruim zestig procent van de melkveebedrijven ongemerkt zorgt voor veel gezondheidsproblemen.

Het opsporen van bvd-virusdragers gaat binnenkort eenvoudiger door een biopt te nemen tijdens het inbrengen van de oormerken.

De cijfers die dierenarts Michel Abee, productmanager herkauwers bij Intervet Nederland, toont over bovine virale diarree (bvd), spreken boekdelen. Onderzoek, twee jaar geleden uitgevoerd door de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD), gaf aan dat slechts 37 procent van de bedrijven in Nederland gevrijwaard is van het bvd-virus. Ruim zestig procent van de bedrijven is in meer of mindere mate in aanraking geweest met het virus. Opvallend uit het onderzoek van de GD-quickscan-bvd was dat op 8 procent van de bedrijven virusdragers werden gevonden in het melkveekoppel. 'Bvd is

een geniepige ziekte omdat het de weerstand van dieren verlaagt', zo vertelt Abee. 'Dieren worden niet alleen ziek naar aanleiding van bvd, maar een besmetting in de veestapel heeft ook gevolgen voor onder andere vruchtbaarheid en uiergezondheid.'

De oplossing om bvd uit de veestapel te bannen is het traceren van de dragers, de virusuitscheiders, en vaccineren. 'Scandinavië is dankzij een verplicht bestrijdingsprogramma vrij van bvd', weet Abee. 'In Nederland kunnen veehouders deelnemen aan een vrijwillig programma en in België wordt gewerkt aan een

Koninklijk Besluit voor de bestrijding van bvd.' Door de veestapel te vaccineren bouwen de dieren bescherming op. Belangrijk is ook dat virusdragers geen kans meer krijgen om het virus uit te scheiden.

Voor het opsporen van deze dragers – het liefst op een zo jong mogelijke leeftijd – heeft Intervet een handige oplossing gevonden. Gelijktijdig met het aanbrengen van de verplichte i&r-oornummers kan dankzij een speciale tang een biopt, een stukje oorweefsel, worden opgevangen, dat gebruikt kan wor-

Een opslagcontaintertje zit met een extra label aan het oormerk

Met een speciale tang wordt het nummer ingebracht

Couzijn Bos, GD: 'Positief initiatief, maar kritisch'

'We zijn voor alle initiatieven die zorgen voor terugdringing van bvd. Bvd is een bom onder de melkveehouderij', zo reageert Couzijn Bos, woordvoerder van de Gezondheidsdienst voor Dieren, op het nieuwe initiatief van Intervet. 'Earning, zoals het nemen van een biopt uit het oor heet, wordt al een aantal jaren in Zwitserland toegepast in de strijd tegen bvd. Ook de GD is bezig de werking te onderzoeken in een pilot-project, maar dan met van onze reguliere oormerkfabrikant waar veehouders nu ook mee werken.' Ondanks de positieve reactie is Bos ook kritisch, met name op het bvd-onderzoek. 'Van de test die Intervet nu gebruikt, ontbreken bij ons voldoende validatiegegevens op specificiteit en sensitiviteit. Zodra deze validatiegege-

vens gelijke garanties bieden aan onze huidige systematiek, kan ook de GD bij deze methode aansluiten. De GD vindt dat je er na het testen honderd procent zeker van moet zijn dat je dragers uitsluit. Daar zijn we vooralsnog nog niet van overtuigd.'

Henk Kuijk, dierenarts bij Intervet, geeft aan dat de kwaliteit van de test prima en betrouwbaar is. 'De test is uitgebreid gevalideerd in binnen- en buitenland en wordt in Nederland niet uitgevoerd door de GD, maar door een ander geaccrediteerd laboratorium. Ook de kwaliteit van de oormerken is goed. Het zijn standaard oormerken die al jarenlang gebruikt worden in Nederland, alleen hangt er nu een speciaal containertje aan om het weefselmonster op te vangen.'

den voor onderzoek op bvd. 'Het weefsel dat je normaal gesproken wegnijpt bij het aanbrengen van het oormerk vang je nu op in minicontainertjes met conserveringsmiddel', legt Abee uit. Het speciaal ontworpen Typifix-oormerk bevat een klein mesje in de oorpin en aan het containertje, een soort buisje, zit automatisch een label met het i&r-nummer. 'De veehouder geeft het monster af aan de dierenarts die dit vervolgens opstuurt naar het laboratorium Isogen in Utrecht. Daar worden de monsters, afkomstig van de oormerken van beide oren, getest op het wel of niet drager zijn van bvd van het kalf.'

Een eenmaal genomen oorbiopt is volgens Abee twee maanden houdbaar in de koelkast. 'Je kunt een aantal monsters verzamelen en vervolgens opsturen, maar het is verstandiger om zo snel mogelijk uitslag te krijgen of een kalf drager is. Want voor dragers is maar één optie: afvoeren.'

Introductie eerst in Nederland

De monsters worden onderzocht bij Isogen en dierenartsen spelen volgens Abee een belangrijke rol in de bestrijding van bvd. 'Dierenartsen denken mee in het bestrijdingsplan, het plan van aanpak. De dierenarts heeft daarover de nodige kennis en daarom bepleiten we niet dat de veehouder zelf de monsters naar het lab opstuurt. Het interpreteren van de analysesresultaten moet samen met de dierenarts plaatsvinden. Het eni-

ge wat nu met deze nieuwe oormerken, de Bovilis BVD Earcheck, gebeurt, is een snelle en eenvoudige weg van onderzoek.'

Volgens Abee gaat het oormerk met het opslagcontaintertje en label ongeveer anderhalve euro per oormerk kosten en is de prijs van het onderzoek vergelijkbaar met de kosten van bloedonderzoek.

Wetgeving vormt volgens Abee geen struikelblok nu veehouders zelf een oorbiopt nemen. 'Veehouders mogen jonge dieren oormerken, dat moet zelfs. Op latere leeftijd moet het officieel gedaan worden door de dierenarts.' Dat deze manier van biopten nemen mogelijk ook nieuwe mogelijkheden schept voor onderzoek naar andere ziekten of voor DNA-onderzoek is Abee niet ontgaan. 'We hebben het nemen van biopten via oormerken in de eerste plaats ontwikkeld voor bvd. Het bvd-virus is samen met mastitis op het gebied van diergezondheid een van de grootste kostenposten voor de melkveehouderij.'

Niet voor niets vindt volgens Abee de introductie in Nederland plaats. 'In Nederland is een grote veedichtheid en alleen certificeren en werken met de GD-quickscan-bvd is niet voldoende om bvd buiten de deur te houden. Het opsporen en uitschakelen van dragers en vaccineren geven pas echt bescherming.'

Jaap van der Knaap

Koepad

In haar woonplaats Haren is op 75-jarige leeftijd overleden **Anneke Clason**. De in Indonesië geboren archeozoöloog was van 1962 tot 1997 verbonden aan de Groninger universiteit, waarvan de laatste jaren als hoogleraar. In 1976 behoorde Anneke Clason tot de oprichters van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen, waarvan ze meer dan een kwart eeuw secretaris was.

Tjeerd Jorna

Hessel Agema

Tjeerd Jorna (65) uit Drachten is benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau. De dierenarts was aanvankelijk verbonden aan de Gezondheidsdienst voor Dieren in Friesland, daarna was hij jarenlang secretaris van de Koninklijke maatschappij voor diergeneeskunde in Utrecht.

Campina-voorzitter **Kees Wantenaar** is toegetreden tot de ridders in de orde van Oranje-Nassau. De melkveehouder uit Soest was voordat hij de bestuurshamer van Campina in 2001 aanvaardde onder meer voorzitter van aan- en verkoopcoöperatie Cavo Latuco.

Tot lid in de orde Oranje-Nassau is benoemd **Joop van Hes** (73) uit Leeuwarden. Hij was directeur van de Handelsdrukkerij van 1874, toen daar in 1984 de eerste nummers van Veeteelt van de persen rolden. Ook was hij tijdens de eerste afleveringen van de NRM als vicevoorzitter verbonden aan het bestuur.

De 'silveren skries' (zilveren grutto), de provinciale Friese prijs voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer, is dit jaar toegekend aan **Hessel Agema**. Het juryrapport meldt dat de prijswinnaar 'topfokkerij en melkveebedrijf combineert met weidevogelbeheer'. De 'Skalsumer'-fokker heeft dit jaar op zijn 80 ha weidegrond 81 paartjes Kieviten en 41 paartjes grutto's.